



**KIMYO FANINI O'QITISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH**

Egamberdiyeva Zulxumor Abduraxmonovna

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Kimyo ta'limida ilg'or pedagogik texnologiyadan foydalanish, sinf darsliklaridan ijodiy foydalanish va unga qo'shimcha ravishda turli resurslaridan hamda elektron darsliklar va o'quv filmlaridan unumli foydalanishga o'rgatish, shuningdek, darslikdagi mavzularni kundalik hayotga bog'lab tushuntirish, ilg'or o'qitish metodlaridan, vositalardan unumli foydalangan holda muammoli, munozarali vaziyatlar tashkil etish texnologiyalar turlarida foydalanish haqida so'z yuritiladi

KALIT SO'ZLAR: ijodiy qobiliyat, qo'shimcha adabiyotlar, ekskursiyalar semantik xususiyatlar tahlili, "Zukkolar bahsi", aqliy qobiliyat, ilmiy quvvat,

KIRISH

Kimyoni o'qitishda, ayniqsa, guruhlariga bo'lib, mustaqil topshiriqlarni bajarish yaxshi natijalarga olib keladi. O'quvchilar mustaqil fikrlashadi, ijodiy ishlashga harakat qilinadi, past bilimli o'quvchilar ham "yaxshi" o'quvchilar qatoriga intilishadi va bu holat sinf ko'rsatkichlarini ko'taradi. Turli individual, juft bo'lib mustaqil ishlarni bajarish jarayonida o'quvchilar bilimi chuqurlashadi, malakalar hosil bo'ladi - bu maqsadga muvofiqdir. Kitob bilan mustaqil ishlashni ko'proq amalga oshirish kerak, qo'shimcha adabiyotlardan foydalanishni yo'lga qo'yamiz, krossvordlar, viktorinalar tuzish. Darsdan tashqari ishlarga, ekskursiyalarga, KVN larga, kechalar o'tkazishni yo'lga qo'ysak yanada yaxshi, chunki kimyo - bu turmush fani va uni o'quvchilar kelgusida qaysi sohani egallamasin kimyoviy bilimlarni puxta bilsa, yetuk inson deya olamiz. Har bir dars ta'lim mazmunini joriy etilishini ta'minlovchi barcha turdagi o'qitish texnologiyalarini o'zida mujassamlashuvini taqozo etadi. Dars o'qitish jarayonini amalga oshirish imkoniyatini beruvchi o'ziga xos tashkiliy jihatni ifodalaydi va o'qitishni tegishli usullaridan foydalanishni talab etadi. Zamonaviy dars — ma'lum yoshdagi bilim va malaka darajalari yaqin bo'lgan o'quvchilar guruhining o'quv-bilish faoliyatlarini faol va rejali bo'lishini ta'minlovchi tashkiliy jarayon hisoblanadi. Ilg'or pedagogik texnologiyalarning juda ko'p usullari mavjud. Bu usullardan o'quvchining yosh, psixologik xususiyati, bilim darajasiga qarab foydalanish mumkin. 7- 9 sinflarda "Aqliy hujum", "Kichik guruhlarda ishlash", "Sinkveyn", " B,B,B usuli "Menga oxirgi so'zni bering, "Test sinovi" usullaridan foydalanish yuqori samara beradi. Kimyo ta'limida ilg'or pedagogik texnologiyadan foydalanish borasida bir necha misollarni keltirish mumkin: O'quvchilarni qiziqishini oshirish va mavzu yuzasidan olgan bilimlarini tekshirish va mustahkamlash maqsadida oldindan tayyorlab qo'yilgan Bingo varaqachalaridan tarqatiladi.



1-Bingo varaqasi

JAVOBLAR			SAVOLLAR
12 m.a.b.	1,67x10 ⁻²⁷	6,02x10 ²³	1.Avogadro sonini toping
P	Ca	Mg	2.Tartib raqami 20 ga teng bo'lgan element?
52.1	54.2	50	3.FeCl ₃ Ekvivalentlarini toping

2-Bingo varaqasi

JAVOBLAR			SAVOLLAR
Amfoter	Teng miqdor	Teng valentli	1.Ekvivalent so'zining ma'nosi?
6,02	19,8	22,4	2.Gazlarning molyar hajmi nechaga teng?
N	Al	B	3.Qaysi elementning ekvivalenti 9 ga teng?

7-9 sinf darsliklaridan ijodiy foydalanish va unga qo'shimcha ravishda turli gazeta, jurnal, qo'shimcha adabiyotlar, lug'atlar, internet resurslaridan hamda elektron darsliklar va o'quv filmlaridan unumli foydalanishga o'rgatish lozim. "Kim chaqqon?" o'yini orqali tuzlarni toifalanishi yodga olinadi. Bunda o'quvchilarga tuz formulalari yozilgan yelimli qog'oz tarqatiladi, o'quvchilar jadvaldagi tuz toifalariga mos tuzni yopishtirib qo'yishadi. Eng to'g'ri va tez bajargan guruh rag'batlantiriladi.

O'rta tuz	Nordon tuz	Asosli tuz	Qo'sh tuz	Kompleks tuz

Shuningdek, darslikdagi mavzularni kundalik hayotga bog'lab tushuntirish, ilg'or o'qitish metodlaridan, vositalardan unumli foydalangan holda muammoli, munozarali vaziyatlar tashkil etish texnologiyalar turlarida foydalanish tavsiya etiladi. "Zukkolar bahsi" o'tilgan mavzular yuzasidan berilgan formulalarning nomlarini topishdan iborat. Sharti: kislotalar formulalarining nomini aniqlash

Formula	Nomi
H ₃ PO ₃	
H ₂ CO ₃	
HCl	
HClO ₃	
HBr	
HNO ₃	



Kimyo darsini samaradorligi — uning serqirraligi, keng qamrovli mazmun va shakliga ko'ra turli xilda namoyon bo'lib, mohiyatiga ko'ra darsning asosiy mazmunini o'zlashtirishni o'z oldiga qo'ygan maqsadga erishishga yo'naltirilganligiga bog'liq. Bulardan tashqari, quyidagi dars usullari ham mavjud: erkin yozish; semantik xususiyatlar tahlili; bir-biridan so'rash; "Zig-zag" strategiyasi; "To'xtab-to'xtab" o'qish strategiyasi; "Insert" strategiyasi; "Kubik" strategiyasi. Bunday darslar o'quvchilarda o'qish, bilim olishga bo'lgan qiziqishlarni uyg'otadi, mustaqil ijodiy izlanishlarini rivojlantiradi, mustaqil ravishda erkin fikrlashlarini kuchaytiradi. Eng muhimi, dars - bu o'quvchiga rivojlantiruvchi ta'lim berishdan iborat. Bunday darsni zamonaviy dars deb hisoblash mumkin. Zamonaviy darslarda barcha o'quvchi faol qatnashadi. Darsni o'quvchilarning o'zlari olib boradi, o'rganadi. O'qituvchi dars jarayonining ishtirokchisi, boshqaruvchisi vazifasini bajaradi. Dars samarasi va natijasini o'quvchilarning o'zlari baholaydilar. O'qituvchi esa nazoratchi va boshqaruvchilik vazifasini bajaradi. Ana shunga asoslanib darsning borishida uning qaysi elementlari o'qituvchi tomonidan, qaysi bir elementlarini o'quvchilarning o'zlari mustaqil holda bajarishlari aniq ko'rsatiladi. Natijada darsda o'quvchining mavjud imkoniyatlari shakllanadi. Bunday o'quvchi o'zidagi imkoniyatlarni amaliyotda qo'llay boshlaydi. Erkin holda tashkil etilgan ijodiy dars, o'quvchi uchun qiziqarli bo'lib, unga quvonch keltiradi. O'qituvchi tomonidan kutilmaganda o'quvchiga savollar beriladi. Bu savollar nafaqat kimyoga oid, balki, adabiyot, sport, musiqa, texnika, atrof-muhit, tabiatga tegishli bo'lgan savollar o'quvchilarning fikrlash qobiliyatlarini, aqliy qobiliyatini, ilmiy quvvatini, iste'dodini rivojlantiradi. O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini o'stirishda talab etuvchi ilg'or pedagogik texnologiyalar, o'z navbatida, kimyo ta'lim mazmunini zamonaviylashtirish, ya'ni kursni ilmiy darajasini, fan va texnikaning zamonaviy yutuqlari darajasiga muvofiqlashtirishni talab etadi. Demak, ilg'or pedagogik texnologiyalar o'z o'rnida kimyo ta'lim mazmunining ilmiyligini oshirishga imkon yaratdi. Ilmiylik — kimyo ta'lim mazmunini uzviyligi bilan bevosita aloqadordir. Har ikki jihat kimyo ta'lim samaradorligini ta'minlashiga asos bo'ladi.

ADABIYOTLAR

1. "Kimyo" darsligi 7-sinf – 2013-yil. Mualliflar: I.R.Asqarov, N.X.To'xtaboyev, K.G'.G'opirov.
2. "Yosh ximik ensiklopedik lug'ati" - 1990 yil Muallif: M.Asqarov.
3. "Maktabda kimyo" ma'naviy-ma'rifiy, ta'limiy jurnal-2014 yil Tahrir hay'ati: N.Murotov, N.Parpiyev, N.Rahmatullayev, N.Qosimova
4. Kimyoni mustaqil o'rganish 8-9 sinflar uchun. – T. "O'qituvchi" 1989
5. G.P.Xomchenko. oliy o'quv yurtiga kiruvchilar uchun qo'llanma- T. "O'qituvchi" 2000 6.Kimyo va hozirgi zamon. – T. "O'qituvchi" 1991 7.I.R.Asqarov, N.X.To'xtaboev, K.G'opirov. kimyo –T "Sharq" 2013.